

Պատկերասիրական Էջեր
 1742 թվականի
 Էջեր 11
 2000 թվականի
 1878 թվականի 11 | 2000 թվականի 23
 1740 թվականի
 Էջեր 3878

եա թէ՛նք օրոնան Է-մէնիսթան գըճաս
 տա եէրէշմէքտէ՛ տիրէր : Գաւլցասի
 մէնիլէրի, չսկի Անիկն զիրանէշէրի իւ
 ռհնտէ « եէնի Անի » խմլյէ պիւ շէնիր ի
 իթմլք իշին իմրէրաթ օրտան ըռւսաաթ
 թիշսալ իտէմէլլէր իմլի :

—Սատրաղամ հաղթել էր թա-
րաֆրանան, գոնթ Անտրապիե թեպ-
լիզ օլընմազ իւզրէ, Գարաթօտօրի վա-
նա հաղթել էր թեպ զնա թե-
լէկրաֆնամէնին սուրեթը միւթեթե-
մէսի տիր :

Ժեներալ Հաֆեզ փայանքն Պապը
Ալիէն թագաւոր էր իրաւորութե-
տան, վէ մեմուրիսի ասքերիեէ վէ
միւթեթ թարաֆրանան կէլէն րաբօ-
թօյարտան, վէ Պօնա վէթիլէրինտէն
կէլէն թէլէկրաֆնամէնին անլալը-
տըլը իւզրէ, Պօնա—Սարայ վէ Պա-
նիալուքա շէհրիլէրինտէն Ավսթրիա
Մաճար օրտուսու պիր թագաւոր եւր-
լէրի խարապ, վէ գատըն վէ չօնուգ
գաթիլ ու իտամ իթմէք կիպի վաճ-
շիլիքէր իծրաքնա տէվամ իթմէք-
տէ, խանէլէրի եաղմանա վիրմէք-
տէ վէ քէօյլէրտէ չօպան վէ քէօյլիւ-
լէրի գաթիլ իթմէքտէ տիր : Պոնաւան
տա մաատա, ասքերիլէրի միւթ մուհարէ-
պէ իթմէքտէլէրի, վէ ասլա մուգա-
վէմէթ կէօթիլէրմիլ օյմադըլարը հալ-
տէ հարապ էսիրի մագամէնտա թահթը
թէվադէպ ալընմագտա տըլար :

Ավսթրիա—Մաճար գօմանտանը,
հայկանլար, ինանլար իլէ պիրիքտէ
օթուրմամալը տէյի հագարէթամիլ
պիր ինան գուլլանարադ ասքերի խա-
թախանէմիլտէն մէճուհարըմըլը
ճէպրէն չըգարթմըլ տըլ :

Պալլաճա իսլամլար հագաքնտա վու-
գու պուլմագտա օլան վագըլի միւ-
լէլիմէյի, Ավսթրիա ասաքերիին իս-
թիլա իլլէտիլի մահէլէրին իսլամ է-
հալիսի կէօրէրէք, Ավսթրիա—Մաճար
հիւքիւմէթ մահէլլիէսինէ ասլա էմի-
եէթ իթմէքտէ տիր :

Էյիճէ իսքեաթ օլմուշուղ տուր քի
վիլէնա գապիլէթօսու, միւթթաք
օլտուղու էֆքեարը ինանիէթէր-
վէրմէտը իլէ, պէպիլէ պիր Գալ-
հէթիսիլտէն էվիլէ Էօնֆ իլլէեէճէք
տիր : Շուրաք աշիքեար տըլ քի Պէր-
լին մուհաթէսինին 23 ինճի պէնտի
ազքեամիլնա տէվէթէյն պէյիլիտէ
մուգավիլէ ադա օլունմագտան էվիլէ
Ավսթրիա—Մաճար ասաքերիին Պօնա
վէ Հէրաքէ տուլու իթմէսի, մէդ-
քիւր իքի էեալէթտէ ասպիլի հալի
իպգա էթմէք շէօյլէ տուրտու, պու-
լիքի էեալէթին պալընա հիսապօք
ֆէլաքէթիլը չըգարմըլ, վէ ասա-
յիլին իտտէսի մատտէսինի թէհիլէքէ
տիւշար իլլէմիլ տիր : Պօնա վէ Հէր-
սէքտէ իթթիլալ չըգարտան, պու-
լիքի

էեալէթին Սլալ էհալիսի օլմուշ, վէ
էհալիլի մէրգումէ, հիւքիւմէթի սէ-
նիէքէ գարը իսան իթմիլ, վէ պու-
լիէնքի կիւն, Ավսթրիա—Մաճար աս-
քերիին իսթիլալ իւզէրինէ, վահի-
լիք վէ գըթթալա գուրպան կիտէլէր
իսլամլար օլմուշար տըլ :

Եօգարտա պէեան օլունան վու-
գուլալարը գօնթ Անտրապիե պիրի-
րին, վէ ալիսի սըրաւտա Պապը Ալի Նա-
մէնա օլարադ միւշարիլէյ հագրէթիլ-
լիին հիսաթեթը ինանիէթէրմէր-
րանէսինէ միւրաճաթ իտին քի Ավսթ-
րիա—Մաճար հիւքիւմէթ ինին տէրիւ-
տէ իլլէտիլի վագիլէքէ տապան տա-
պանա մուղալիլ օլան պէօյլէ պիր հա-
լէ նէթիէ վիրմէք իլլին թէտապիրի
լագըմէյի իթթիլալ պուլուրտու :

Պապը Ալի իշպու թէլէկրաֆ տիւ-
էլը մուհաղամաթա թէպիլիլ իլէ, պու-
նու վիլէնա գապիլէթօսու նէգտիլտէ
սուրէթը տօթանէտէ իլլիլալմիլլէմէ-
լէրին ըրճա իլլէմիլ տիր : Մէմուլ ի-
տէրիլ քի գօնթ Անտրապի, գան ադ-
մաքըն տըլըմագտան պալապ պիր
ֆայտէսի օլմանա Ավսթրիա ասաքերի-
նին հարէքէթ ինի մէքս իտէրէք տօթ-
լուղունու էէնիտէն իսպաթէ հիմէթ
իտէր :

Գօնթ Անտրապի, Պապը Ալիին իշ-
պու թահրիրաթընա ճէվապ օլմագ-
իւզրէ, գօնթ Զիլիէն ուղուն պիր թէ-
լէկրաֆ շէքէրէք, Ավսթրիա վէ Մա-
ճար ասքերիին գարը վուգու պուլան
մէդքիւր ալլիլաթը շէտիտէն ճէհր
իլէ, պուլարըն պի ասլ ու էսաս օլ-
տուղարըն պէեան իլլէմիլ տիր :

—Եթիլէտէն հոկտեմբեր 16 թա-
րիլի իլէ Գուրիէ տ'Օրիան զագէթա-
սընա եաղքեօրար :

Պոնաւան իքի ալ մուգատտէմպու-
րաւան իսմիլօլունա սէվգ ու իլլաթօ-
լունտա իսլամ միւհաթիլիլ պիր իշ-
պուլմագտալարընտան հիւքիւմէթ էնալ-
տէթ իլլէտիլիլ, էէնիտէն սօգագտա վէ
ճամի հալլիլէրինտէ եաթըպ գալքը-
տօրար : Պուլարար տալի չըմէնտը-
ֆէր ըսթաթիլունա վիրուտ իտիւթ-
իթմէք իլլին զալիլէ վէ էմաղարըն
սաթընօրար Պուրաւա էօյլէ գանիլու-
նուսօր քի Րուպար թէքմիլ գըլը պու-
րաւա կէլիլէքէքէքէք : Վէ պուլա իս-
պաթ, պուրաւա պիր թագաւոր թէպ-
րօ վէ ըաքս սալօլարը ինչա օլունմա-
նա պալլաւար տըլ : Պուլարը ինչա ի-
տէնլէր, էլպէթ տէ, Րուպարըն շէհրի-

միլլէնէնէգատար վագըթ գալաճալա-
րը հագաքնտա էվիլէլինտէն մալիւմաթ
ալմըլար տըլ :

—Թուլա սէվալիլին տօլալմագ-
տա օլան պիր սէյեա թարաֆրանան,
հոկտ. 16 թարիլի իլէ Գուրիէ տ'Օրիա-
նա եաղքիլ տըլ :

«Իլէֆնաք զիարէթ իթմէքէ պէօ-
յիւք պիր աղղուլ վար իտի : Սօն մու-
հարէպէտէ քէսպի նամ իթմիլ օլան
շէհր մէդքիւրու կէօրէն պիր աւաթ,
ֆէնէք ասքերիէ ասլա ալիսի օլմա-
տըլը հալտէ տալի, զաղի Սաման բա-
լանըն իսթիլալմիլ վիրմիլ օլտուղու
մէվգըլարըն ուղուն միւտտէթ միւտա-
ֆաւաթա միւտալիտ պիր հալտէ օլտուգ-
լարըն անիտէ ֆարգ ու ֆէհմ իտէր
իտի : Շէհրին էթրաֆընտա, կէնիլէ
պիր շէնպէր թէքիլ իտէն պաւըլար
իւզէրինտէ տէհէթիլ իսթիլալմիլ
եաղքիլ օլուն պուլարըն հէյեթիլ
ասլիլէսիլլէ տուրտուսօր : իսթիլալմիլ
մաթը մէդքիլէրէյի տօլալմագ իլլին
թամ պիր կիւն իսթիլ : Պուլարտան
էն մէհհուրարընտան պալլարըն, էգ-
ճիւլէ, հիւքուլա վէ պէօյիլէ ֆէ-
տաքեարըլալ իլլիտ Րուս ժէնէրալը
թարաֆրանան զապիլ օլունան Սգօյէ-
լէթ թապեալըն, վէ Գանլը թապեա-
լը, վէ զաղի Սաման բալա օրտուսու-
նուն թէպիլի օլտուղու վիտ քէօթիլ-
սիւնիլ գուրպիլտէ պիր պաւըլ իւ-
ղէրինտէ վագը օլան թապեալը զիւ-
րէթ իթմիլ :

«Իսթիլալմիլ մէգքիլէրէնին
քեաթիլէսին տէ էթրաֆընտա, կէ-
նիլ խէնտէլէր վար տըլ :

«Օրալարտա բուպա բարալարը վէ
քիւլիլէթիլ կիւլլէ կէօրէլլէքտէ տիր-
հաթիլ ինան քէմիլէրի, վէ պուլ-
լարըն իլլինտէ տիլլէրի իւզէրինտէ պիր
ինան քէլլէսի կէօրտիւմ :

«Իսթիլալմիլ Րուսիա հիւքիւմէթի
էն զիւրտէ գանլը մուհարէպէլէր վու-
գու պուլան պալլաւար մահէլլէրտէ պիր
թագըմ սանէվէր ըէքտէ գարար վիր-
միլ տիր :

«Իլէֆնա շէհրի թօքա թուլիլմիլ
իտէ տէ բէք աղ զէտէլէնմիլ տիր, օ-
րանըն իսթիլալմիլ էհալիսի, զաղի
Սաման բալաթա զիւրտէսիլլէ միւթէ-
շէքիւր տիրէր, զիր բալալի միւ-
շարիլէյ, մուհարէլէրին տէվամ իթ-
ալիլ միւտտէթէ, պալլապուլարը
զապիլ իտէպիլիլ տիր :

«Էհալիլին պիլիլէք գըլմը Պուլար
տըլ, պուլարտան սօնրա կէլիլ թիւրք-
լէր, թիւրքլէր 1200 խանէ օլունալ :

մուհարէպէտէն էվիլ տահա չօք իտի-
լէր : Մէվէքէթիլլէրին տալիլ իտէն
միւհաթիլլին իսլամիէ, խանէլէրինտէ,
վէ եալտա մէգհէպտալարըն խանէ-
լէրինտէ իլլալմէթ իտիւթօրար, լագըմ
կէլէն մէրաթիլ ըսմիլէն ինրա օլուն-
տուգտան սօնրա էմալարը քէնտի-
լէրէ ինտտէ օլունուսօր : իսլամլարա
թիւթիլալարա միւտալիլ սուրէթտէ
մուտէլլէ օլունուսօր, վէ հալլէրինտէն
բէք խօշնուտ տըլար կիպի կէօրիւ-
նիւթօրար :

«Իսլամլար իլէ իսթիլ ինանլար պէյ-
նիտէ գուհուր իտէն մուհարաթեթ
ֆապ ու թէպիլէքէ մէմուր օլան մէճ-
լիտտէ իքի իսլամ ագա վար տըլ :

«Շէհրէ մէդքիւրտէ էն զիւրտէ
տիլգաթըմ ճէլալ իտէն շէյ, պաւ տէ-
րէքէ խարապիլէթի մուհիլ օլան պիր
մուհարէպէտէն հէնուգ գուրթուլալ
օլտուգլարըն հալտէ մէքթէպիլլէն էյի
պիր հալտէ պուլունմաթ օլմուշ տուր
Պու կիւնքի կիւն Պուլար մէքթէպիլ-
լիտտէ գըլ էրքէք 720 շալիլալ պու-
լունուպ, պուլարըն սաքըն կիւն պէ
կիւն չօլալմագտա տըլ :

—Տիրիպէտէ Պուլար ինանլար իւզ-
րէ թապ վէ իսթաճ օլունան Մէրիճ
նամ զաղէթա, Րուսիա վէքիլ պուլու-
նան միւսիլ Շէքէլէթ թարաֆրանան
կէլէն պիր գըլմ մէքթ ուպու նէյր իյ-
լէմիլ տիր :

Րուսիա գօմիլիլ, իշպու զաղէ-
թա վաթթալար, «Մէվէքէթիլլէրի-
նին սէստէթը հալիլի աղղու իտէն Պուլ-
լարարըն » ճէնուպի Պուլարիլլէրին
հագաքնտա իսթիլալ իտէպիլէքէք-
լէրի մալիլմիլ վէ էլլալալ քէնտիլի-
նէ իրալ իլլէմիլ տալիլ իտիւթ :

Գօմիլիլ մէրգուլ, չըմալ Պուլ-
լարարընտան, ճէնուպ Պուլարարը
հագաքնտա սթաթիլալ վէ սալիլէ-
քէ տալիլ գաթիլ վէ պիլթարաֆանէ
մալիլմիլ տալիլ քէլլէր :

Իշպու մէքթուպ, Րուսիա գօմի-
սէրինին, Տէրիսաւաթիլ հարէքէթի
զէմանտա թահրիլ օլունուլ տուր :

—Երունան տէվէթ ինին, սիւսհալ-
լիտա պուլունան ասքերիին 40 պիլնէ
իպալ իտէքէլիլին թէլէկրաֆ խալէր
վիրմիլ իտի : Աթիլաւան եաղքըլալ-
նա կէօրէ, իշպու ասքերին, մէքթալը
մէդքիւրէ իպալը իլլին, 21 եալընտան
40 եալընա գատար իունանլարըն
ասքերէ ալընմաթնա գարար վիրիլ-
միլ տիր :

—Պու բօթա իլէ կէլէն իթթէթ-

ԶԻՆԿԵԱՆԷ ԳԸԶԸ

(3)

1 ԲԻԱՆԳՈ

Վաղը օլան թէլիլի հագալը օլմալլէ,
քիմէ թարաֆրանան օլ իտուսուտ իթի-
րալ իտիլիլտի, չիւնքի բիանգօ օեուրուն-
տա, գապանան, պիլիլմիլ օեուրունլարըն
գօլտուղլարը սէրմանէյի տէրիլ իթի-
կիտէն, իլը գօնուլան սէրմանէյին իշ-
միլի գօնուլտուղլարտա, թապիլթիլլէ
հասլը օլաճալք քեար տալիլ օլ նիսպիլլէ
արթար իտի :

Հալուր քի պաղարըն գուլլէյի մալի-
եէլէրինտէ տէրիլլէսի, հիւսն թիւքէնիլ
օլտուղլարտան, օթուրտուղլարըն եէրլէր-
տէն գալլալար, վէ ուսուլա կէրի շէ-
թիլիլլէր :

Պոնաւան իւզէրինէ իլլալմէթեարար թէք-
րարէն տօլալմաթա պալլաւարալ, պու-
լարտան պիրի մուգավալ քեաղարը թէվ-
քի իթաիլի հալտէ, տիլլէրի տալիլ շին-

տիլթան ճէվիլիլ գապընն եարընտան
եաղքիլ պիր չանագ կէպիլմիլտէ, վէ
հէր քէս ալտըլը մուգավալ քեաղարըն իս-
պիլլիտէ, մէդքիւր չանագ տէրունիլէ
ապէն վագ իլլէմիլտէ իտի :

Յրանալը իքի քեաղալ տըլ, վէ չանա-
ղըն տէրունիլէ իքի աւաթ էնիլ շէքիլտէ
ալթուլ սըրաքտը, վէ պառէհու, զիլլիլի
իթմիլ օլտուղլարտա չաթաւանլարտան
պիրիլին էօնիլտէ օթուրտու :

Պաքէր տալի կիտիլ, քէնտիլին էիւք-
ոյն խիլմէլիլտէ գուրտ իլլէտի, վէ իւ-
զէրի իլլէր իլլէմիլ տէրի թօրալալ էլիլէ
ալարալ, չըքան նիւմէթլարըն էիւքէք
սէսլէ սէյլլէմիլ կէ պալլալար :

Գագանլարալ մէպալարըն մըգտարճա
ճէսամէթի ճիլիլիլլէ, օեուրունլար, պու-
տէլալ պալլալըն բարթիլէ ֆէվգէլալտէ
տիլգաթ իթմէքտէ իտիլլէր :

Թագրիպա էիւգ աւաթ մուգավալ քեա-
ղարը օեուրունլար եէտիլտէ պուլունու-
ղունտան, պուլարըն իլլին վիրիլիլ օլան
մէպալալ, տօղուգ պիլ իրաւա պալիլ օլ-
մագտա իտիլ քի, պուլունան եաղքըլ գու-
մարանէն իւզէթիլ վիրիլիլ, գուրտու-
գաղանանն էէտիլտէ գալաճալ իտի :

Շիւսիլիլ պու կիւլլէլ լօգմաթ խալէր-
լանան գուրմարալարալ արաթնտա, էյլլէ
աւաթիլ վար իտիլ քի, ճէպիլտէ պուլու-
նան պիր թանէճիլ ալմուրունու, եալը-
նըլ պիր քեաղալ իլլիլալալ ֆէտա իթ-

միլ իտի : Իլլէ պուլունան, պաղը օեուր-
ունլարըն հէքէճան իլլինտէ օլտուղլարը,
վէ էիւլլէրինտէ ընիլ սօլմուշ իտուլիլ, վէ
պօղալարըն թէքալմագլէ, նէֆէպէրի ա-
տէթա պիր ֆըլլէթը կիտի չըգմագտա
պուլունտուղլար գօլպէն անլալլալիլլէր :

Յագաթ իշպու չիւպէն վէ թէլիլտուրտ
հէքէճանը բէք աղ իթիլալալ իթիլ : Զի-
րա, պաքէր, թօրալալտան անճալ էիւ-
կիրմիլ էիւլլէր օլտուր չըգտըմը իլլէն,
օյնանանլար իլլինտէ պիր սէս, սէվիլնէլէ,
«Կէ» տէնու պաղարըն :

Միլլէր լուլլէթ իւզէրինէ, պաղը թէ-
աճիլալ վէ հագաթիլ սէտալէրի իլլիլալ-
տի : Պառէհու հէր քէս աւաղալ գալլալ,
կէօլլէրին, հալտէ վէ տարիլլէրալ ա-
լէմիլիլլէ, նիւմէթուլ գաղանմըլ օլան
հէնճ Յրանալը իւլլէրինէ շէվիրիլլէր :

2

ԶԻՆԿԵ ԳԸԶԸ

Ալէնճ Յրանալը, բիանգօնուն քէնտիլ-
նէ իսապէթ իլլէմիլտէն տօլալ, գա-
հիլին հիլ պիր կէօնա սէվիլնէլ ավալմիլ
իպալալ իթմէլիլլէ, հալը սապըլընտա
գալալալըլալ չօք չալլալը իւլ տէ, նէ չա-
րէ քի մուգաֆիպալ օլմալալալալ, էիւ-
ղիւնտէ պիր մահալալիլլէ, վէ կէօլլէ-

րինտէ պիր ֆիլիլալալ բարալալըլ միւ-
շահատէ գըլլընտա :

Պուլունա պէրապէր, կէր մէրգուլ քէն-
տի սթաթիլալ հաթիլ օլմալալ իտէն պա-
րի աթվար ու հարաքէթիլի գօմանտա ի-
տէպիլտի : Շէօյլէ քի ալէսթիլ սուրէթիլ
էէրինտէն գալլալ, ֆիլիլալալալ պիր
էիւլիլէրիլլէ, տար վէ էիւքէք պիր մա-
հէլլէ վագ իտիլիլ օլան շէքմէլէն տօղու
էիւլիլալալ քի, պուրա պանգալալ սալի-
պի մէդքիւր շէքմէլէ իւլլէրինէ, բիանգօ
նիւմէթուլալ գաղանան աւաթ վիրիլլէ-
ճէք օլան մէպալալ վագ իթմէքտէ իտի :

Իլլէրտէ իլլալ վէ պէեան իտէքէք օլ-
տուղլարալ վուգալալալ սաթիլալալ,
մէրգուլ Յրանալը, սալը պիր լալալալ
կիպի տէլիլ իւլ տէ, ֆագաթ սէօրիլիլ
անլալալալիլլէ, վէ եալալալալալալալ
պիր սէօրիլիլալ անլալալալիլլէք տէրիլլէ-
տէ իսթալալալալ թէքիլլէլ իթմէքիլլէ չօյ-
րէնմիլ իտի :

Հէր նէ իւլ, գուրմարանէլին սալիլալ-
լէրինտէն պիր օլան պանքէր, մէրգուլալ
պիր թէպիլալալ իլէ գալալ իթիլալալալ
քի հէր զէման վէ հէր մէվէքէթ տալիլ պու-
պէյլէ օլուր, եանի պանգալ սալիլալալալ,
գուրմարալ գաղանանլար իլէ գօնուլտու-
լարընտա, էիւլլէրինտէ պիր թէպիլալալ
միւշալէլ տէ օլունուր :

—Ինչա իտիլիլ, նիւմէթլարը թապիլալ
իտիլիլ, տէտի տէլիլալալ, մուգավալալ-
նը պանքէրէ թագալ իտէրէք :

Պու. քերքէ պունա տայրի կէլէն թափսիւթտա, պու գաղա թէաթրո- տա օլմանեղ, պիր էսնաֆ գօնսէրին- տէ վուգու պունմուշ տուր. զիրա պու գօնսէրտէ պունունանլարտան պաղը- լարը մինաղաա չըգարտըգլարընտան, պաղըլար « եանդըն վար » տէյի աճը աճը պաղըրմայարը, սայօնտա պունու- նանլարա տէհչէթ վիրէրէք, հէր քէս քէսալի սիւրաթլէ, սայօնըն գաբու- լարընա իւսթ իւսթէ տիւչէրէք, գա- բու էօնլէրի քիւմէ քիւմէ ինսանլար- լա տօլմուշ, վէ ալթտա գալանլար- տան 37 քիւնինն ճանը չըգըպ, ազ պունուգ իւսթէ կէլէնլէրտէն եիւզ գատարը մէհրուհ օլմուշ տուր :

— Սեպտեմբերին 26 ընճը կիւնիւն- տէն հոկտեմբերին պէլիննի կիւնիւնէ գատար Բարիսէ սէրիի թէմաշասը ի- չին 13 պին 197 էճնէպի վիրուտ իտիպ, պունլարտան էն գիւտտէն ինկիթէր- րատան կէլմիշ տիր քի եէքիւնի 3763է պալիղ օլմուշ տուր :

Պու սէյիրէիլէր իչինտէ, քիւրէյի արգըն հէր թարաֆընտան տատմ պու- լունուպ, մէմալիքը Օսմանիէտէն 61 վէ Մըսըրտան 44 քիչի պունունմուշ տուր :

— Օրթա ասորտա քիլիսէ վէ սարայ- լար պինասը իչին պիւթիւն էւրօրանը տօլաշը պիր ճէմիեթէ պունունտուղու միսիլու պու տէֆա մէմալիքի Միւն- թէմէսյի Ամէրիգատա անա միւշապի հ պիր ճէմիեթէ թէյէքքիւլ իլլէմիշ տիր : Պու ճէմիեթէ տալիլ օլմուշ, 100 պին նուֆուսա պալիղ օլմուշ, վէ Ա- մէրիգա ճիւմհուրիեթիին մահալը միւլթիլիթիսին եանըլըպ, իսանէ վէ թէմաթրօ վէ քիլիսա վէ ումումի պաղ- չէլէր իլէ պէրապէր միւլթէմէլ չէհրէր պինա իթմէյի թասալվուր իտիեօրլար իմիշ : Պունլարտան 10 պին քիչի, նիու- եօրգտան չըգըպ, օրմանը վէ տաղը օլան վէ քէսմիւր մատէնի, վէ մէա- տինը սայիրէսի պունունան եէրլէրի տօլաշաաղլար :

— Մէսէնճըր զաղէթասը, կէլէն բաղար կիւնիւ թարիի իլէ թէքթուր- տաղը մուլպիրինտէն տթիտէքի մէք- թուպու ալարաք տէրճ իթմիշ տիր :

Բուսլար հալէա Լիւլլի Պուրկա- տա տըրլար Օրանա կիտէճէք Օսման- լը մէմուրլարը Զօրլուտա, վէ ասքէր տալի Սէյալիլէտէ տիր : Խիլլէպօլու թէքրար Բուսլար էլինէ կէլիպ, օրա- տաքի Օսմանլը ասքէրի իւշ սասաթ էօ- թէեէ չէքիլմիշ տիր :

Վիզա տալի, մանէթիտէ տէօրթ պին նէֆէր պունունտուղու հալտէ, ժէնէրալ Սիթիեթօֆ թարաֆընտան զապթ օլունմուշ, վէ Օսմանլը մէմուր- լարը չէհրտէ գալըպ, ասքէր ճիւլար- տա չաաղը գուրարաք օթուրմուշ տուր : Գաղայի մէղպուր Պուլլար վէ Բուսլարընտան 2500 քիչի, Պուլլար տասքիթի միլիեթսինէ եաղըլարաք, ժէնէրալ Սէօպէլէֆ պունլարա եօլ խարճարճը վիրմիշ տիր : Խրիթիւն- լար գօրգու իչինտէ, վէ պիր չըղու հիճրէթ իթմէքտէ օլուպ, հէր նէ գա- տար Խրիթիւն խանէլէրինին իհրաք վէ թալիլի իտիլիկինէ տայիր օլան շախտաթ գաթիէն եալանա չըգարը- լապիլի իսէ տէ, եօլլարտա գըթթալ վէ սայիր ճիւնանէթլէր վուգու պուն- մուշ տուր : Պաշլընա չու կիւնլէրտէ ճիւնանէթլէր մէղքիւրէ հիւքիւմէթի սէ- նիեէ գարար վիրտիլի չէօլլէ տուր- սուն, պու հալ, թիճարէթէ էնկէլ օլ- մագտա տըր, զիրա քիւմսնէ քէյլլէն- տէն տիշարը չըգմանա ճէսարէթ ի- տէմէտիկինտէն, ախղ ու իթա պիւս- պիւթիւն տուրմուշ տուր : Տիկէր թարաֆտան, Խրիթիւն քէյլլէ- լէր, տալլարընը մէլանա եօլա-

եամատըլլարընտան, պիւսպիւթիւն ֆաղըր հալէ տիւշար օլմագտա տըր- լար : Դիլէր պիր սասաթ էվվէլ չաթէսի- նէ պաղըլմաղ իսէ, պու հալ կիթաիք- ճէ ֆէնալաշաճաք տըր : Դիվլէա հէր քէսին եարըմ մէհիտիեէ վիրէրէք, վէ լասթ կէլտիլի ատաթը քէֆիլ կէօս- թէրէրէք գօլայնա սիւա թաղմագ- լուխասթը իսթիհսալինէ նէթիճէ վի- լիլմէլի տիր : տէյիլ քի սիւա թաղ- մագ իչին լուխասթ վիրմէմէք, հաթ- թա պիլա իսթիսան հէր քէստէն սի- լաշար տըլլաա տահա էյի օլմագ մը : Չաղըն մագուլէսի ատալարըն, գա- ղանըն հալը հաղըր չօգ էյի իչլէրինէ կէլիեօր : Պունլար Օսմանլը բօլիսի թա- լաֆընտան թասաղիպ օլունտուգլարըն- տա Բուսլարըն պունունտուգլարը մա- հէլլէրէ, վէ օրալարտան տա թաաղիպ օլունտուգլարընտա թիւրքլէրին պու- լունտուգլարը եէրլէրէ իլթիճա իտի- եօրլար :

Պուրալարտա վուգուա կէլէն գա- ըընթըլլարը թահգիթ իչին ինկի- թէրա սէֆարէթիտէն կէօնտէրլէն էրքեանը հարպ պին պաշսը միւթըր Արտակ, կէլէն հաթթա սալը կիւնի- թէքթուրաղընա վասըլ օլուպ, կու- վէրէօր, վէ լուէսսայի լուհանիեէ ի- լէ կէօրիւտիւքտէն սօնրա, ինկիթէր- րա գօնսօլա վէքիլինի պէրապէր ա- լարաք Սէրլարի վէ Սիթիլիեէ միւ- թէվէճիհէն հարէքէթ իթմիշ տիր :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Երէկ Կրօնական և Քաղաքական Ժողովներն ուրոյն նիստ ընելէ ետև՝ պահ մը խառն նիստ կազմակերպ, Ս. Պատրիարք Հօր ընտրութեամբն և խառն ժողովոյ վաւերացուցմամբ Խօլ- տամեան Պօղոս վարդապետն առժա- մանակեայ Պատրիարքական փոխանորդ- կարգեցաւ :

Դեր. Տ. Յ. Մկրեանէն երէկ առ Ս. Պատրիարքն հասած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Հայաստանի վիճակին բարւոքման համար Լոնտոն բնակող մեր պատուարժան ազգայնոց կողմա- նէ Անգղիոյ արտաքին գործոց նախա- րար իորտ Սալիզպըրիի ուղղեալ խընդ- րադիր մը ներկայացուցեր է :

Լորտ Սալիզպըրի՝ Տ. Յ. Մկրեան Հայրն իւր ներկայութեանն ընդունե- լով՝ հետք տեսակցեր և ներկայացեալ խնդրոյն նկատմամբ Ս. Լէյլըտի յայ- տարարութիւնները յօշափող յուսալից խոստումներ ըրեր է :

Կըլսենք թէ աքսորեալ Սեբաս- տացի վարդապետն որդին՝ Ալէքսան- եան Մատթէոս, Ղաղարոսեան Գրիս- տոստուր և ֆալապեան Ստեփան է- ֆէնտիներուն դէմ Ոստիկանութեան դուռը դառն բացած ըլլալով, յիշեալ երեք ազգայնոց համար կիրակի և ե- րեկ Ոստիկանութեան դռնէն Միւզա- քէրէ եկեր է Պատրիարքարան :

(Մասին)

ՀԱՆՔՊՏԵՆ ՄԷՔԹՈՒՊ

Բերիայ, 21 սեպտ. 1878

... Խմբագիր

Ա.

Այս քաղաքի մեր ազգայնոց բա- րոյական կացութիւնն, ամենափոքր բացառութեամբ, ո՛րչափ ողբալի՜ այն- չափ ալ անօրինակ է իրենց առ այդ- անտարբերութիւնը :

Յա՛ւ է մեզ ըսել, սակայն աղղու- թեան զղացումը, կ'ստիպէ զմեզ այս անգամալ հրապարակաւ բողոք բառ- նալ իրենց այս դատապարտելի ընթա-

ցից դէմ, որով կարողանամք թերեւս 'ի գութ յարժեք զերենք հարկաւոր Հայ մանկտեաց ապագային վրայ, ու- ընք, օրինաւոր դպրոցէ զուրկ, փո- ղոցներն կ'ըլլին 'ի շնորհս և 'ի յա- գուրդ ոմանց կոյր և անյազ կրից : Այս վիճակը արդարեւ 10—15 տարիէ 'ի վեր Ովկիանու ալէկոծութեան մէջ կ'ծիպայ, Ազգին հաղարաւոր ոսկիներն 'ի զուր կ'վատնուին, Հայ մանկտին օ- տար դպրոց և հարկաւոր ընտանիք ոմանք Պապականութեան, ոմանք Բո- ղոքականութեան կ'դիմեն. Ժողովըր- դեան ողջամիտ մասը յուսահատ կ'ըաշ- ուի ազգային գործերէ. քանի մը ազ- գային տղունկներու ասպարէզ՝ և վե- ղարաւորներու ալ օրը կ'բացուի, նօքա՜ կ'ուզենք չենք ուզեր՝ ասո՛նք՝ բա- ժանեա զի տիրեցեալ, վերջապէս ճշգրիտ պատկեր մը Բաբելոնեան խառ- նակութեան :

Ահա՛ մեր Բերիոյ ազգայնոց կա- ցութիւնը :

Եւ որ աւելի ցաւալին է, Ասոնց շարժառիթը, որպէս այլուր, յօգուտ Ազգին կարծեաց անհամաձայ- նութիւնը չէ՛, այլ՝ ողջամիտ մասը «դպրոց» և «բարեկարգութիւն» կ'ա- ղաղակէ :

Ուրիշ խմբակ մը չ'թողուր որ Ազգ- կարուածոց եկամուտն դպրոցին յատ- կացուի, վասն զի իրենց բարի խղճին կ'դպշի . . .

Ուրիշ մ'ալ, իր հօրը և պապուն օրէն անով սնած ու մեծցած՝ զայն ի- րեն հայրենի անկապուտ ժառանգ մը կ'համարի, հետեւեալպէս «օ՛վ կարող է մեկնել զնոսա 'ի սիրոյ անտի» :

Իսկ չորրորդ մասը անհոգ և հան- գիստ միայն իր քսակը և իր անձը կը մտածէ, ասոր քով Ազգութիւնն, ի- րաւունք, պարտք նշանակութիւն չ'ու- նի, Ազգը եղեր է կամ՝ ո՛չ, ի՛նչ փոյթ : Սա՛ ինչուս պէտք է՝ ի ճամբիտ աշակերտն է չեղող և անտարբեր (1) :

Այսպէս Բերիացիք չ'է թէ երկու՝ այլ չորս հինգ կուսակցութեան բաժ- նուած են :

Տեղացի, Սասունցի, Արապկերցի, պանդուխտ, իւրաքանչիւր իր կուսակ- ցութեան դրօշը բացած, կամ լաւ ևս է ըսել, ոմանց առաջնորդք գործիք, դպրոցը վահան, այլոց ազգային կալ- լածը զէնք՝ և առաջնորդարանը պա- տերազմի դաշտ, իրենց դարեւոր վը- րէժխնդրութեան թոյնը կը թափեն, կամ առաջնորդի կամ դպրոցի վրան :

Պատրիարքարան, որ զայս ամե- նայն գիտէ, գիտէք ինչ կ'ընէ. փո- խանակ աղղու տնօրէնութիւն մ'ընե- լու, խել մ'անփորձ վեղարաւորներ կը զրկէ, որոց իւրաքանչիւրը մէյմէկ կուսակցութեան յենած մեծադուժար ամսականներով և «պտղիներով» իրենց քսակը և որովայնը կը պարարեն : Ալ ո՛ւր կը մնայ դպրոցը, ո՛վ կ'զիշանի անոր վրայ մտածելու : Վերջապէս տա- րեկան 400 լիւրայի մօտ եկամուտ ու- նեցող ազգային սնտուկը օրինաւոր դպրոց մը չ'ունենալէն 'ի զատ տարուէ տարի պարտուց տակ կը ճնշուի : Ին- չո՛ւ, վասն զի առաջնորդք պիտի ու- տէ, քահանաներն պիտի ուտեն, ներ- քին որդերն ալ պիտի կ'չտանան, ալ ի՛նչ կ'մնայ դպրոցին :

Բերիացիք պատիւ չ'ըրեր ձեզ զայս, այլ՝ ամօթ և նախատինք :

Այն անմեղ մանկտեայ համար պա- տասխանատու պիտի ըլլաք առաջիկ Սասունցի և մարդկութեան, դար- ձուցէք մի անգամ՝ ձեր ակնարկը խնճ- դպրոցին վրայ և սոսկացէ՛ք ապագա- յի անեծքէն : Ո՛ր խիղճ, ո՛ր ազգային

(1) Այս մասին ուրիշ ատեն ըը յատ- կապէս պիտի խօսիլք, և ոմանց զինակ- ներն վար առնեմք :

անհատ կարող է անթաց աչօք տես- նել զայս և լուել : Չէ՛, ալ չեմք կարող լուել : Դպրոցը այն նուիրական սուրբ յարկը, պէտք է դադրի ձեր անհատական վատ վրիժուց պատրուակի, և ոմանց գործիք լինելէ : Քաշուին սըր- բապիղծ ձեռքեր անոր մօտենալէ, զի հոն է մեր ազգին յոյսը, լոյսը, կեան- քն ու ապագայն :

Այնպիսեաց դիմակներն խղել, վա- տութեան դրօշմը ճակատնուն վրայ դրօշմել, և ինչ որ, այժմ խոհեմու- թիւն կ'համարիմք լուել, հրապարա- կաւ 'ի լոյս ածել, զայս կ'հրամայեն մեզ ընել օրէ՛նք և մարդկութիւն :

Ղ. Խ. Ստեփանեան
(Երասխան)

ՍՍՐԱՑԻՅԷ

Լօնտոն, 22 հոկտ.	
Ինկիլիզ քօնսօլիտի	94
Էսհամը Ումումի աշլար	40 7/8
» » Գաբանուր	40 13/16
1865 Խաթիբարալը	14 1/4
1869 »	43 7/8
1871 »	49 1/4
1873 »	41 7/8
1872 (Պօնտի Թրէզոր	
(Սէրի Ա. Բ.)	21
Օսմանլը պանդասը	8 5/8
Բուսիա խաթիբարալը 1873	81
Մըսըր խաթիբարալը սիւրէշիշ	56 1/8
» Խաթիբարալը	70

Բարիս, 22 հոկտ.	
Ֆրանսըզ ֆօնտոսու 5 0/0	112 87 1/2
» » 3 0/0 Արօր-	
» » Թիսմանլը	73 5
» » 3 0/0	75 10
Էսհամը Ումումի աշլար	11
» » Գաբանուր	41 2 1/2
Պօրաստան սօնրա	
65 Խաթիբարալը	73 75
69 »	68 75
73 »	60
Բուսիլի լըմէնտըֆէր սէհիմէրի	43 75
Օսմանլը պանդասը	471 25
Իթալիա ֆօնտոսու	73
Մըսըր ֆօնտոսու	283

Բարիս (Պուլլար) 22 հոկտ.	
Ֆրանսըզ ֆօնտոսու 5 0/0	112 97 1/2
Էսհամ Ումու	41 5

Վիէննա, 22 հոկտ.	
Աճիօ	400
Լօնտոն իւղէրինէ գաթալի	117 50
Բուսիլի լըմէնտըֆէր	20 75

ԳԱԼԱԹԱԲԱՅԱԶԱՍԸ	
Էսհ. Ում. 10 հոկտ. ազա. գր.	11 36
Էսհ. Ում. 11 հոկտ. սապհ. ալ.	11 38
Էն եիւլէք	12 6
Էն աշաղը	12 36
Սաթթ 6 1/2 տէ	12 36
Իթիբէ 63 (Մութօն) 6 0/0 ֆր.	64
» 65 (Մութօն) 6 0/0 ֆր.	67
» 69 (Բիւսար) 6 0/0	64
» 72 (Պօնտի Թրէզոր) 9 0/0	20
» 73 (Բիւսար) 6 0/0	56
Բուսիլի Երմէնտըֆէր 3 0/0	42 1/2
Բեթօր փր.	2
Հէվալէսիք փր.	1
Ազգէ ֆայիդի 0/0	42

ԱԳԶԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ	
Օսմանլը լիւրասը 100 զրաթ	Ղր. ֆր.
Ինկիլիզ լիւրասը	109 17
Ֆրանսըզ ալթուսու	87 18
Բու	89 17
Գըրմից ալթուսու	51 10
Պէեաղ մէմիտլիյէ	Ֆարգը 7 20
Մէթալիք	Ֆարգը 21
Պէշիք	Ֆարգը 20 20
Պաղըր	Ֆարգը 79
Գարպօն գալմէսի գարիք	9 25

ԳԱՅԷՄԷՆԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ	
Էն եիւլէք	352
Էն աշաղը	347
Սաթթ 6 1/2 տէ	349
Եիւլիւք գալմէսի պաղըր հիսապը իլէ	51 10

ՍԱՀԻՊ ԱԶԶԵՐԱ	
ԿԱՐԱՊԵՏ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ	
Գալաթատա Բէնչէմպիկ-բաղարընտա	
Ն. 41 Խաթի Խանընտա	